

УПОКОРЕННЯ

ВСТУП

Усі ми знаємо та розуміємо, що смирення є тією чеснотою, яку кожен християнин має виявляти у своєму житті. Це одночасно одна з найважливіших чеснот — і одна з найважчих. Один політик якось пожартував про себе: він розповів, що хотів пройти перевірку на детекторі брехні, щоб з власного досвіду знати, що це таке. За його словами, перевірка була завалена після першого ж питання, на яке він почав відповідати такими словами: «На мою скромну думку...» Так, ми всі знаємо, як виставити перед усіма своє впокорення, але як насправді стати смиренным?

Бенджамін Франклін, відомий державний діяч Сполучених Штатів Америки, склав список рис характеру, які він хотів плекати у своєму житті. Опанувавши якусь одну чесноту з переліку, він переходив до наступної. За його словами, все було дуже непогано, допоки він не дійшов до смирення. Щоразу, коли йому здавалося, що вдалося зробити значний поступ, він відчував таке задоволення, що аж починав пишатися собою!

Розгляньмо, що значить мати впокорення.

I. ВИЗНАЧЕННЯ ВПОКОРЕННЯ

Упокорення — це визнання своєї повної залежності від Господа та пошук Його волі під час прийняття кожного рішення.

Поняттям «смирення» та «впокорення» відповідає кілька слів давньоєврейської мови. Одним із них є слово «*анах*», яке означає «зневажати, принижувати, мучити, карати, жорстоко поводитися, знесилювати». Цар Давид виявляв смирення душі, одягаючись у волосяницю та постуючи: «...Зодягався в верету, душу свою мучив постом» (Псалом 34(35):13).

Ще одне слово — це «*кана*», яке означає «схилити коліна, підкорити, підпорядковувати». Бог уживає це слово у 2 Хронік 7:14: «*[Якщо] ...впокоряться люди Мої, що над ними кличеться Ім'я Моє, і помоляться, і будуть шукати Ім'я Мого... то Я вислухаю з небес...*»

Ще одне визначення смирення — це збудування свого життя таким чином, щоб його центром був Бог та ближні, а не своє власне «я».

II. НАГОРОДИ ЗА ВПОКОРЕННЯ

Найбільшою нагородою за впокорення є уподібнення до Господа Ісуса Христа. Він Сам говорить про Свій характер: «Я тихий і серцем покірливий». Слово «*покірливий*» — «який не здимається високо над землею, пригнічений смутком, упалий на дусі, слабкий».

У Приповістях 3:34 нам сказано, що Бог дає благодать покірливим. Крім того, у Писанні є кілька місць, у яких сказано, що якщо ми впокоримося, то Бог піднесе нас.

Давид каже, що Бог «*провадить покірних у правді, і лагідних навчає дороги Своєї!*» (Псалом 24(25):9). Як це прекрасно, коли навчає Бог.

У Приповістях 11:2 сказано, що смирення приносить мудрість: «*Прийде пишність, та прийде і ганьба, а з сумирними мудрість*».

Бог обіцяє жити з упокореними та підтримувати їх: «*Бо так промовляє Високий і Піднесений, повіки Живущий, і Святий Його Імення: Пробуваю Я на Височині та в святині, і з зламаним та з упокореним, щоб оживляти духа скромних, і щоб оживляти серця згноблених!*» (Ісаї 57:15).

Іншими нагородами за упокорення є те, до чого прагне кожна людина, — правдиве багатство, висока честь та життя подостатком. «*Заплата покори і страху Господнього — це багатство, і слава, й життя*»

(Приповісті 22:4). І йдеться не лише про мінімум. У Псалмі 36(37):11 сказано: «А покірні впадуть на землю, і зарозкошують миром великим!» І це благословення дає не боротьба, заgreбушість та поривання, а смирення.

III. ГОРДІСТЬ

Гордість — це впевненість, що те, що здійснене для нас Богом та іншими людьми, насправді з'явилося завдяки нашим власним зусиллям. Гордість — це збудування свого життя таким чином, щоб його центром було власне «я» та _____ ба-
жання. Гордість — це залишення права приймати остаточні рішення за собою. Дуже часто трапляється так, що християнин віддає своє життя Господу, але залишає за собою невеличку сферу, у якій він господарює сам. Така сфера і є твердиною гордості в нашому житті.

А. Боже негайне покарання за гордість

Негайне Боже покарання за гордість можна побачити на прикладах життя царя Ірода та царя Навуходоносора. Бог не відразу покарав царів із родини Іродів за вбивство немовлят та страту апостола Якова. Однак коли Ірод виступив з великою промовою перед мешканцями Тиру і Сидону, слухачі попадали та поклонялися йому як Богові, «і Ангел Господній уразив зненацька його, бо він не віддав слави Богові» (Дії 12:23).

Коли цар Навуходоносор бундючно виголосив: «*Чи ж це не величний Вавилон, що я збудував його на дім царства міццю потуги своєї та на славу моєї пишноти?*» — Бог відразу покарав його. Цар ще не встиг договорити, а Бог уже вразив його божевіллям та забрав його царство, аж допоки той не поклонився Цареві небес (див. Даниїла 4:30–37).

Цілком можливо, що причина, з якої Бог так швидко карає за гордість, полягає у тому, що саме через цей гріх сатана та третина ангелів були скинуті з неба. Сатана сказав у своїм серці: «*Зійду я на небо, повище зір Божих поставлю престола свого... уподібнюсь Всевишньому!*» (Ісаї 14:13–14).

Гордість була саме тим гріхом, через який упали Адам і Єва. Сатана спокусив їх порушити Божий наказ, щоб вони своїми власними зусиллями стали на один рівень з Богом. Сатана сказав: «*Бо відає Бог, що дня того, коли будете з нього ви їсти, ваші очі розкриються, і станете ви, немов Боги, знаючи добро й зло*» (Буття 3:5).

Гордість — це намагання поставити себе на однаковий рівень із тією владою, яку встановив над нами Бог. Упокорення — це умалення себе та підпорядкування праведному керівництву Бога і встановленій Ним владі.

Б. Гордість — це приписування собі того, що дав Бог

Якщо ми не бажаємо бачити, що все, що ми маємо і що ми робимо, — з Божої милості та благодаті, то нам почне здаватися, що усі наші здобутки є лише результатом наших власних зусиль. І тоді наше серце почне нестися догори в гордині.

- Коли цар Уззій був сильним, «запишалося його серце аж до зіпсуття» (2 Хронік 26:16).
- Про Навуходоносора сказано, що «коли загордилося його серце, а дух його ще більше запишнів, він був скинений з трону свого царства» (Даниїла 5:20).
- Коли князь Тиру став заможним, Бог сказав: «Великою своєю мудрістю та торгівлею своєю помножив ти багатство своє, і повишилося твоє серце багатством своїм... ти ставиш своє серце нарівні з серцем Божим» (Єзекіїля 28:5–6).

IV. НАМ ВИРІШУВАТИ — УПОКОРИТИСЯ ЧИ БУТИ УПОКОРЕНИМИ БОГОМ

Бог закликає нас усіх проявити ініціативу з упокорення себе. Якщо ж ми цього не зробимо, Він упокорюватиме нас через обставини, протидію інших людей, хвороби або слабкості.

- «Упокоріться перед Господнім лицем, і Він вас підійме!» (Якова 4:10).
- «Тож покоріться під міцну Божу руку, щоб Він вас Свого часу повищив» (1 Петра 5:6).

Зауважте, що найперше і найголовніше ми мусимо впокоритися у Господніх очах, і не обов'язково в очах тих, хто нас оточує. Він бачить _____ стан нашого серця — впливаємося ми лестощами та похвалою чи щиро понижуємо себе та підносимо Його.

Цар Навуходоносор довідався, що відбувається, коли людина не впокориться. Проте коли Бог його впокорив, він віддав належну славу Господу: «А на кінці тих днів я, Навуходоносор, звів свої очі до неба, і мій розум вернувся до мене, й я поблагословив Всевишнього, і вічно Живого хвалив я та славив, що Його панування вічне, а царство Його з покоління в покоління» (Даніїла 4:31).

V. УПОКОРЕННЯ ПОЧИНАЄТЬСЯ У НАШОМУ ДУСІ — ГОРДІСТЬ ПОЧИНАЄТЬСЯ У НАШОМУ СЕРЦІ

Коли наш дух перебуває у повній спільності з Божим Духом, тоді ми впокорюємо своє серце.

- «Бо так промовляє Високий і Піднесений, повіки Живущий, і Святий Його Ймення: Пробуваю Я на Височині та в святині, і з зламаним та з упокореним, щоб оживляти духа скромних, і щоб оживляти серця згноблених!» (Ісаї 57:15).
- «Ліпше бути покірливим із лагідними, ніж здобич ділити з бундючними» (Приповісті 16:19).
- «Гордіня людини її понижає, а честі набуває покірливий духом» (Приповісті 29:23).

Разом із тим Писання часто говорить про горде серце. Бог ненавидить горде серце, Він його не терпить.

- «Хто таємно обчорнює ближнього свого, я знищу того, високоокого й гордосердного, його не стерплю!» (Псалом 100(101):5).
- «Муж гордого ока та серця надутого несправедливий, а світильник безбожних це гріх» (Приповісті 21:4).
- «Захланний викликає сварку, хто ж має надію на Господа, буде насичений» (Приповісті 28:25).
- «Гордість серця твого обманила тебе, який перебуваєш по щілинах скельних, у високім сидінні своїм, що говориш у серці своєму: Хто скине на землю мене?» (Овдія 1:3).

Нижче подано таблицю, в якій протиставляються гордість та смирення.

Симптоми гордого серця	Ознаки впокорення
1. Головна увага на владі 2. Акцент на свободі 3. Турбота про вигоду 4. Прагнення до негайного здійснення задумів 5. Бажання здобути людське схвалення 6. Прагнення отримувати служіння 7. Намагання досягти задоволення власних бажань 8. Потреба просуватися вперед 9. Намагання вести за собою інших 10. Зацікавленість у конкуренції	1. Головна увага на підпорядкуванні 2. Акцент на обов'язку 3. Турбота про можливість давати 4. Прагнення до тривких досягнень 5. Бажання здобути Боже схвалення 6. Прагнення служити іншим 7. Намагання здобути самоконтроль 8. Потреба виявляти терпіння 9. Намагання йти за Богом 10. Зацікавленість у співпраці

VI. БОЖИЙ КОНТРОЛЬНИЙ СПИСОК УПОКОРЕННЯ

Найчіткіші вказівки щодо того, як упокорити себе, можна знайти у Біблії, якщо дотримуватися написаного про те, як це робити, та брати для себе науку з життєписів тих біблійних героїв, яким вдалося виявити смирення. Упокорення починається зі зламаного духа, як пояснено у Колосян 3:12: *«Отож, зодягніться, як Божі вибранці, святі та улюблені, у щире милосердя, добротливість, покору, лагідність, довготерпіння».*

У Якова 4:6–10 говориться про смирення та пропонується перелік кроків для його досягнення. *«Бог противиться гордим, а смиренним дає благодать... Упокоріться перед Господнім лицем, і Він вас підійме!»*

1. Підкоріться Богові у повній і _____ віддачі Йому та Його волі.
2. Чинить спротив дияволу, не допускаючи жодного потаємного гріха чи тягара.
3. Наближайтеся до Бога, шукаючи Його обличчя через Писання.
4. Очистьте руки, висповідавши всі гріхи та відшкодувавши за вчинене.
5. Освятіть серце, перевіривши, чи не залишилося в ньому потаємного бажання продовжувати грішити.
6. Журіться, сумуйте та плачте. Ридайте над жахливістю гріха.
7. Хай обернеться сміх ваш у плач, а радість у сум.
8. Робіть усе це перед Господнім лицем, і Він вас підійме.

VII. БОГ ВИСЛУХОВУЄ ТИХ, ХТО ПРИХОДИТЬ ДО НЬОГО В УПОКОРЕННІ

Паралельне місце до віршів, записаних у Якова 4, — це 2 Хронік 7:14: *«[Якщо] ...впокоряться люди Мої, що над ними кличеться Ім'я Моє, і...»*

1. «Помоляться»
Це означає визнання наших гріхів та Божої святості.
2. «Будуть шукати Ім'я Мого»
Це означає усунення всього того, що відволікає від Христа.
3. «Повернуть зо злих своїх доріг»
Переміна способу життя та переміна серця.

«То Я вислухаю з небес»

Справжнє внутрішнє покаяння та скрушене серце завжди матиме зовнішній вияв. Далі наведено кілька прикладів того, як Бог зауважував вияв упокорення та відповідав на нього.

- Ахав — *«І сталося, як Ахав почув ці слова, то роздер він шати свої, і зодягнув на тіло своє веретище, і постив, і лежав у веретищі, і ходив сумовито»* (1 Царів 21:27). Тоді Бог відказав: *«Чи ти спостеріг, що Ахав упокорився перед лицем Моїм? За те, що він упокорився перед Моїм лицем, не наведу Я лиха за його днів»* (1 Царів 21:29).
- Йосія — *«І сталося, як цар почув слова книги Закону, то роздер свої шати...»* Він також визнав беззаконня своїх пращурів: *«...Батьки наші не дотримували Господнього слова, щоб робити все, як написано в цій книзі». І Господь відповів: «За те, що зм'якло твоє серце, і ти впокорився перед лицем Бога свого, коли ти почув слова Його на це місце та на мешканців його, і ти впокорився перед лицем Моїм, і роздер свої шати та плакав перед Моїм лицем, то Я також почув, говорить Господь»* (2 Хронік 34:19, 21, 27).

Смирення — це природна відповідь на перебування у Божій присутності.

Страх Господній — це усвідомлення того, що ми постійно перебуваємо у присутності Господа. А тому впокорення та страх Господній взаємозалежні.

VIII. ЯК РОЗВИВАТИ ВПОКОРЕННЯ

А. Зрозумійте та визнайте свою гордість

Гордість притаманна людській природі, а тому розпізнати її чи численні її прояви буває дуже важко. Іноді може бути корисно дослухатися до думки вірних друзів або колег, коли вони вказують на ті чи інші прояви гордості в нашому житті. Навіть саме таке зауваження може здатися доволі принизливим! Нам хочеться думати, що люди не помічають наших помилок. І як ми буваємо вражені, коли їх нам починають перераховувати. Але якщо це допомагає нам зрозуміти, що в нашому житті є гордість, то це корисно.

Б. Шукайте біблійні способи упокорення

Далі подається кілька способів, як можна впокорювати себе.

1. **Радо приймайте критику та _____ тим, хто вас критикує.**

Завдяки критиці вдається побачити ті недоліки, які ми самі не помічаємо. Критика з боку інших може бути болючою та гострою, однак ми маємо сказати нашим критикам, як Бог використав її нам на користь. *«Благословляйте тих, хто вас переслідує; благословляйте, а не проклинайте»* (Римлян 12:14).

2. **Добровільно зголошуйтеся на найнижчу роботу.**

Самою сутністю впокореного серця є служіння іншим, особливо в найменш шанованих справах. Ісус показав це, вмивши ноги Своїм учням.

3. **Просіть інших указувати вам ваші сліпі плями.**

У Книзі Приповістей сказано: *«Слухай ради й картання приймай, щоб мудрим ти став при своєму кінці»* (Приповісті 19:20).

Люди, які нас оточують, є джерелом ідей та інформації, особливо ті, з якими ми щоденно контактуємо. Один відомий мислитель якось сказав: **«Найбільша з усіх хиб — не усвідомлювати за собою жодної»** (Томас Карлайл).

4. **Висловлюйте вдячність за все.**

Вдячність — це повідомлення іншим людям, як вони нам допомогли у житті. *«Подяку складайте за все, бо така Божа воля про вас у Христі Ісусі»* (1 Солунян 5:18).

5. **Слухайте інших, а не розповідайте про себе.**

Це один зі способів виявити пошану до інших людей.

6. **Упадіть на лице та схиліть коліна перед Ним.**

Прокажений упав перед Ісусом долілиць, показуючи цим свою недостойність. Давид виголошував: *«Прийдіть, поклонімося, і припадім, на коліна впадім перед Господом, що нас учинив»* (Псалом 94(95):6)

7. **Залиште останнє слово за тим, хто має над вами владу.**

Відкидання влади, яку встановив Бог, — це бунт. А смиренне серце — це повна протилежність. Бог установив чотири структури влади, які ми маємо шанувати та яким мусимо коритися (допоки вони не примушують нас до злого): батьки, органи державної влади, керівництво церкви та працедавець.

8. **Зізнавайтесь у своїх кривдах і просіть пробачення за заподіяне зло.**

Горда людина шукає виправдання своїм хибним вчинкам. Упокорена людина визнає свої помилки, просить пробачення у тих, кого вона образила, і намагається відшкодувати заподіяні збитки, де потрібно. У Писанні сказано: *«Отже, признавайтесь один перед одним у своїх прогріхах, і моліться один за одного...»* (Якова 5:16).

9. **Хваліть і вшановуйте інших людей.**

У нас на меті має бути допомагати іншим людям досягати успіху і щоразу, отримавши похвалу на свою адресу, переправляти її на інших. *«Любіть один одного братньою любов'ю; випереджайте один одного пошаною»* (Римлян 12:10).

10. Відводьте час на молитву та піст.

Піст — це відмова від забаганок тіла. Давид упокорював свою душу постом (Псалом 68(69):11).

11. Виявляйте жертовність у даванні.

Пам'ятаєте вдову, яка віддала усе, що мала? Хто може уявити собі кращий приклад смирення, ніж приклад цієї жінки, яка жертвує Богові?

12. Свідкуйте про Божу благодать.

Коли ми віддаємо шану Богові за те, що Він зробив у нашому житті, тоді нашому серцю важко надиматися гордістю. Упокорення — це розуміння того, що самі собою ми ніщо, але у Христі ми все.

«Знаю бо, що не живе в мені, цебто в тілі моїм, добре» (Римлян 7:18).

Відомий англійський проповідник Чарльз Сперджен колись казав: *«Що вище людина у благодаті, то нижче вона у своїх власних очах»*.

13. Відвертайте похвалу.

У Книзі Приповістей 27:2 сказано: *«Нехай інший тебе вихваляє, а не уста твої, чужий, а не губи твої»*. Не сприймайте похвалу занадто серйозно. Коли тільки можливо, спрямовуйте отриману похвалу на когось іншого. Це не означає, що ви мусите применшувати свої здобутки. Занижена самооцінка — це фальшиве смирення, воно є настільки ж хибним, як і завищена думка про себе.

14. Будьте слугою.

Христос сказав: *«Хто між вами найбільший, хай слугою вам буде»* (Матвія 23:11). Це шлях до правдивої величі, це приклад Самого Ісуса: *«Бо Син Людський прийшов не на те, щоб служили Йому, але щоб послужити, і душу Свою дати на викуп за багатьох»* (Марка 10:45). Найкращий спосіб перевірити, чи дійсно ми вважаємо себе слугою, — це подивитися, як ми реагуємо, коли до нас ставляться, мов до слуги. Про впокорення свідчить дух слуги, який радіє кожній нагоді зробити інших людей успішними.

ІХ. ОСОБИСТА ОЦІНКА

Наскільки ви впокорені?

- Коли люди не погоджуються з вами, чи відстоюєте ви свою позицію?
- Чи ви зазвичай віддаляєте від себе тих, хто вас ігнорує?
- Чи образливо вам, коли хвалять тих, хто вам не подобається?
- Чи важко вам визнавати свої помилки?
- Чи відчуваєте ви внутрішнє _____, коли вас критикують?
- Чи висловлюєте свою думку ще до того, як вас про неї запитали?
- Чи подобається вам розповідати про свої досягнення?
- Чи говорите ви більше, ніж слухаєте?
- Чия репутація вас більше хвилює: ваша власна чи Божа?
- Чи намагаєтеся ви справити враження, що у вас немає проблем?
- Чи шукаєте ви способи впокорити себе?
- Чи є підґрунтям для ваших вчинків бажання отримувати хвалу та компліменти?
- Чи приймаєте ви похвалу на свою адресу, не перенаправляючи її на інших?
- Чи намагаєтеся ви якнайшвидше виправити інших, коли вони помиляються?
- Чи виявляєте ви обурення, коли не отримуєте належного визнання?

- Чи відчуваєте ви власну значущість?
- Чи порівнюєте ви себе з іншими людьми, а не з Богом?

ПІДСУМОК

Гадсон Тейлор, великий місіонер у Китаї, сказав: «Усі Божі велетні — це слабкі люди, які здійснили величне для Бога, оскільки покладалися на те, що Бог із ними». Ці великі люди ніколи не думали, що можуть здійснити для Бога щось величне. Вони знали, що все це лише завдяки Богові.

У 1 Петра 5:5 сказано: *«Також молоді, коріться старшим! А всі майте покору один до одного, бо Бог противиться гордим, а смиренним дає благодать!»* Чи бачите ви, що у вашому житті, вашій сім'ї, у вашому служінні все так, як годиться? Чи потрібно вам перевірити своє серце, щоб побачити, чи Бог, бува, не противиться вам через гордість у вашому серці?

Але перш ніж сьогодні закінчити нашу зустріч, проведіть час у молитві та принесіть до Бога кілька питань.

- Просіть Його дати вам упокорення.
- Віддайте **кожну** сферу свого життя під Його контроль.
- Постановіть, що ви щодня шукатимете способи для впокорення себе.
- Поступіться Богові всіма своїми правами.

Коли хтось запитав святого Франциска Ассізького, як йому вдалося досягнути так багато, він відповів: «Напевно, ось так. Господь поглянув з неба на землю і сказав: „Де Мені знайти найслабшого, найменшого, найзлиденнішого чоловіка на цій землі?“ А потім Він поглянув на мене та промовив: „Ось, знайшов, буду тепер через нього працювати. Він не запишається. Він побачить, що Я користуюсь ним лише через його малість та незначущість“». Бог хоче зробити через вас величне! Шукайте спільності з Ним! Зрозумійте, наскільки ви мала людина і наскільки великий Він.

Ф. Меєр колись сказав: «Раніше мені здавалося, що Божі дари лежать на полицях один над одним, і чим вище ми зростаємо в християнському характері, тим легше нам їх дістати. А тепер я бачу, що Божі дари лежать на полицях один під одним. І тут річ не в тім, щоб вище зрости, а в тому, щоб нижче нагнутися. Щоб дістатися до Його найкращих дарів, нам треба схилятися, схилятися весь час».

Схиліться сьогодні — і отримайте найкращий Божий дар для свого життя.

Ми закінчуємо п'ятнадцятихвилинною приватною молитвою. (Не знехтуйте цими п'ятнадцятьма хвилинами) Насолоджуйтеся спільністю зі Святим Духом. Амінь.

Благословень вам, любі друзі!

Ми раді запропонувати вам відео-, аудіо- та друковані матеріали, які були створені служінням **Нове життя церквам**. Вам надається право після завершення практичного завдання використовувати цю лекцію в роботі з іншими людьми.

Практичне завдання

Виконано

- Запишіть п'ять практичних, конкретних кроків, які ви плануєте зробити цього місяця, щоб стати більш смиренною людиною. Зробіть копію цього переліку для керівника групи. До наступного семінару ви маєте бути готові розповісти про своє зростання завдяки цим п'ятьом крокам. Кожного дня тижня зосереджуйте увагу на якомусь іншому кроці.

Ключ з відповідями

Ключ з відповідями	
III. власні IV. справжній	VIII. Б. дякуйте IX. обурення

VI. безумовній	
----------------	--